

پیام مدیر کل یونسکو کوپچروماتسورا به مناسبت زبان مادری، ترجمه امید شکری

زبان مادری برای تمامی انسانها عزیز و قابل احترام می باشد. اولین کلمات به زبان مادری ادا میشوند. زبان مادری بهترین وسیله برای بیان احساسات فردی نیز می باشد. زبان مادری شالوده وجودی تمام انسانها از لحظه تولد بوده و در تکوین شخصیت آنها در طول زندگی بسیار تاثیر گذار می باشد.

زبان مادری ابزار یاد گیری؛ شناخت خویشتن؛ شناخت فرهنگ، تاریخ و بالاتر از همه وسیله شناخت دیگران و درک تفاوتها موجود بین آنهاست. تفاوت موجود بین زبانها ناشی از ذات زبانهاست که این خود " ماهیت ثانوی " است.

دانشمندان به خوبی بر این نکته واقف هستند که در طول تاریخ تمامی زبانها صرف نظر از اجزا تشکیل دهنده تغییر ناپذیر و وجود سیستم های محدود همیشه تحت نفوذ و تعامل با سایر دیگر زبانها بوده اند. و این در حالی است که هر زبانی تاریخچه خاص خویش را داراست. ممکن است طرز تکلم افراد تحت تاثیر عوامل اقتباسی از قبیل هویت و یا ترکیب هوشیارانه اجزا زبانی باشد.

فراگیری ریشه شناختی به وجود مراحل مختلف تاریخی اشاره دارد. که این امر ثمره میزان تنوع و پیچیدگی آن بوده و در عین حال مکمل هم می باشند و فرد را برای رویارویی با آینده آماده می کنند.

پیوند استدلالی موجود ما بین هویت و تنوع فقط مربوط به گذشته نمی باشد. در دنیایی که کل و جز بهم تنیده هستند و باید بصورت مسالمت آمیز با یکدیگر در تعامل باشند، مفاهیمی چون زبان مادری و چند زبانی بطور ساختاری مکمل هم میشوند. برقراری ارتباط در درون خانواده؛ فضای اجتماع با تمرین مهارتهای زبانی در محیط مدرسه، محل کار، بازار، روز نامه ها، پلیس، مذهب، دادگاه، ادارات و فعالیتهای تفریحی به نوعی تجربه کردن تمامی جنبه های زندگی اجتماعی از مسیر مناسب زبان شناختی می باشد.

یونسکو در تلاش است تا بهره گیری از روش آموزش، چند زبانی را از طریق بازشناسی و تحصیل حداقل ۳ سطح مهارت زبانی یعنی زبان مادری؛ زبان ملی و زبان ارتباطی در کلیه کشورها تشویق کند. ارتقا تنوع فرهنگی و زبان شناختی باید از طریق گفتگوی ما بین افراد، فرهنگ ها و تمدنهای مورد حمایت قرار گیرد. تنوع دیالوگ، هویت و اجزا اولیه مکمل باید از طریق چند زبانی مورد تضمین قرار گیرد. این امر نیازمند بهره گیری از زبانهای مختلف در سطوح ملی و منطقه ای و هم چنین تعیین استراتژی و تهیه طرح برای اینکه تمام زبانها در کلیه موقعیتهای زندگی مورد ترفیع قرار گیرد. باید اذعان کرد امروزه برغم وجود برخی نمونه ها از بکارگیری سیستم آموزشی چند زبانه در سراسر جهان رواج سیستم آموزشی چند زبانه بیشتر یک ایده ال به نظر می رسد تا یک واقعیت عملی.

بیش از ۵۰ درصد از ۶ هزار زبان موجود در دنیا که بواقع ابزار هویت جمعی و میراث ناملموس بشری هستند در حال از بین رفتن می باشند. ۹۶ درصد زبانها تنها مورد استفاده ۴ در صد کل جمعیت جهان قرار می گیرد کمتر از ۱۵ درصد زبانها بطور موقعیتی در سیستم آموزشی کشورها کاربرد دارند. کمتر از ۱۰۰ زبان در دنیای دیجیتال کاربرد دارند. بعنوان مثال در قاره آفریقا "گهواره بشریت" آنجا که بیش از یک سوم زبانها مورد استفا ده قرار میگیرند. اگر چه برخی از زبانها توسط گروههای مردمی به عنوان

ابراز روزمره مورد استفاده قرار می گیرند اما می توان ادعا کرد اکثر زبانهای این قاره به سختی در سیستم آموزشی، ادارات، دادگاهها و رسانه های جمعی کاربرد ندارند.

اتحادیه آفریقا با توجه به شرایط قوق زبانها را "ستون ادغام آفریقا" محسوب نموده و در تلاش است با تهیه طرحی کاربرد زبانهای محلی را مدیریت کرده و بین زبانهای محلی و جهانی هماهنگی ایجاد نماید.

مفهوم خاص زبانی بر پایه هویت باید مورد حفاظت قرار گیرد. یونسکو با ایجاد همکاری بین دوستان یونسکو در تلاش برای ترفیع چند زبانگی در سطح جهان و درک احترام متقابل مابین زبانهاست. مایلم در روز جهانی زبان مادری در سال ۲۰۰۷ اعلام کنم تا کشورهای جهان تلاش خویش را برای تعیین استراتژی برای بهره گیری از زبانهای محلی و ملی از طریق ایجاد محیط هماهنگی برای تمامی زبانهای موجود در سطح جهانی بکار گیرند.